

Hydrogr. usw. 1915, Hefte 1). I samme Bind findes endvidere en lille Afhandling om Bundaflejringer.

I andet Bind (1913) indtager en grundig Behandling af Ekspeditionernes Materiale af Fladfisk (Flynderfamilien) Hovedpladsen; dertil kommer en foreløbig Rapport om Strømlasker.

Det nu udkomne tredje Bind (Nr. 3) bestaar af to zoologiske og en botanisk Afhandling, hovedsagelig af ret specielt Indhold. Hr. P. Jespersen behandler indgaaende en lille Gruppe af smaa Dybhavsfisk (*Argyropelecus*), som især er ejendommelige ved deres store opadvendte Øjne og korte sølvglinsende Krop. Af de fire forefundne Arter var de tre ret sjældne og forekom kun i Atlanterhavet; den fjerde Art (*A. hemigymnus*) derimod var almindelig i begge Have. Det er en udpræget Højsøfisk; den lever kun i de Dele af Havet, hvor der er mindst 3—500 Meter til Bunden og karakteriserer de Vandlag, som ligger i 3—600 Meters Dybde; om Natten gaar den dog nærmere op til Overfladen. Ejendommeligt er det, at medens den i Atlanterhavet har en bestemt Gydetid (For-sommer), synes den at yngle til alle Aarstider i Middelhavet. — Den anden zoologiske Afhandling vedrører en Række Bundkrebsdyr og er forfattet af Hr. K. Stephensen. Dens Indhold er af rent faunistisk og deskriptiv Art og indeholder Beskrivelse af adskillige nye Typer.

Hvad endelig den tredje Afhandling angaar, finder vi i den en oversigtlig Fremstilling af Ekspeditionens Udbytte af Kalkalger, forfattet af Mme. Lemoine i Paris. Fra vort Synspunkt har særlig Fruens Behandling af Middelhavs-Kalkalgernes geografiske Udbredelse Interesse; den ledsages af fire særdeles instruktive Kort, hvorpaa er afsat Udbredelsen af: (1) de Arter, der foruden i Middelhavet kendes i det indopacifiske Omraade, men ikke i Atlanterhavet, (2) Arter, der findes i Middelhavet og tilgrænsende Dele af Atlanterhavet, (3) Arter, fælles for Middelhavet og hele den østlige Side af Atlanterhavet, og (4) Arter, fælles for Middelhavet og for begge Sider af Atlanterhavet. Endelig er der nogle (syv) Arter, som hidtil kun er fundne i Middelhavet; men det er sjældne og lidet kendte Arter, saaledes at Middelhavets Kalkalger ikke synes at have noget Særpræg. Ejendommelig er Gruppen 2, der viser en tydelig Vandring af Arter fra Middelhavet til de tilgrænsende Dele af Europas og Afrikas Vestkyster gennem Gibraltarstrædet; derimod

findes der ingen Art, som viser det modsatte, d. v. s. en Indvandring gennem Gibraltar, saaledes at Arten holder sig alene i den vestlige Del af Middelhavet.

Værket er smukt udstyret i Henseende til Format, Tryk og Papir, og da Afhandlingerne er skrevne paa Verdenssprog, vil de sikkert finde Vej frem i den videnskabelige Literatur og derved vise, at dansk Forskning har gjort en ikke ringe Indsats i Arbejdet for Studiet af Middelhavet, Europas største Indhav.

C. H. Ostenfeld.

Scott's sidste Rejse. Med Forord af Professor Fridtjof Nansen og Efterskrift af Premierlieutenant Tryggve Gran. 372 S. 8°, talrige Illustrationer og 1 Kort. Kjøbenhavn 1914. Erslev & Hasselbalch. For Norge: Schetelig's Boghandel, Kristiania.

Denne Bog, der her forelægges danske Læsere, omhandler den store britiske Sydpols-Ekspedition, der i 1910 udgik under den bekendte Polarforsker, Marine-Kaptajn Scotts Ledelse og kom hjem i Begyndelsen af 1913. Eksp. var glimrende udrustet og medførte en stor Stab af videnskabelige Arbejdere, der hjemførte betydelige Resultater i Form af Kortlægningsarbejder, meteorologiske, magnetiske, geologiske, geomorfologiske og zoologiske Observationer etc. Den betydelige Indsats, der skulde gøres i Eksploringen af Egnene ved Ross-Havet og omkring Mc Murdo Sound var dog ikke Kærnen i Ekspeditionens Plan. Denne var at naa ind til den geografiske Sydpol, hvilket ogsaa lykkedes Scott og hans Ledsagere, Dr. Wilson, Løjtn. Bowers, Matros Evans og Kapt. Oates den 18. Januar 1912. Men forinden var Sydpolen allerede naaet af Nordmanden Roald Amundsen den 17. December 1911. Medens Verden troede, at Roald Amundsen var paa Vej til Nordpolarlandene, drejede han pludselig Roret mod Syd, og Scott fik saaledes uventet en Konkurrent i Opdagelsen af Jordens sydligste Punkt, hvilket uden Tvivl har virket meget nedslaaende paa ham. Det fremgaar da ogsaa af hans Dagbog. Men endnu større var Skuffelsen, da Scott og hans tapre Ledsagere ved deres Ankomst til Sydpolen saa det norske Flag plantet der. Om end man vel ikke kan sige, at Skuffelsen over at se sig kommen i Forkøbet bevirkede den Tragedie, der udspilledes paa Hjemvejen mod Vinterkvarteret, saa er der næppe nogen Tvivl om, at Skuffelsen har taget stærkt paa hele det britiske Polholds Humør og

Energi. Scott og hans fire Ledsagere døde af Kulde og Udmattelse, Evans allerede paa et ret tidligt Tidspunkt af Hjemrejsen, de fire andre i relativ kort Afstand fra deres Vinterstation og ca. 11 miles fra det nærmeste Depot.

Ved Hjælpehold, der medførte Pony-, Hunde- og Motorslæder, som paa deres Vej udlagde Depoter og opsatte Varder, naaede Eksp. 87° 32'. Her forlod det sidste Hjælpehold under Eksp.d.s Næstkommanderende Løjtn. Evans det før omtalte Polhold, der nu med Trækslæder kæmpede sig frem til Polen.

Medens Eksp. allerede paa Udvejen havde haft store Vanskeligheder at kæmpe med, et vanskeligt Terræn, Sne og Taage, saa blev disse Forhold, særlig de klimatiske, endnu værre paa Tilbagevejen; Sneblindhed og Forfrysninger i Forbindelse med Manglen paa tilstrækkeligt Brændselsmateriale, Petroleum og Sprit i Depoterne nedbrød tilsidst de heroiske Mænds Kræfter. Scott, Wilson og Bowers blev fundne døde i deres Telt af et Efter søgningshold i Slutningen af 1912, medens Kapt. Oates' Lig ikke fandtes.

Det er i det væsentlige kun om den store Rejse til Polen og Forberedelserne hertil samt om Livet i selve Vinterkvarteret, denne Bog handler, d. v. s. Scotts Dagbogsoptegnelser. Disse vil ingen fortryde at have læst. De giver et godt almindeligt Indblik i det antarktiske Fastlands storslaaede Fysiognomi, dets barske, ugæstmilde Natur og Klima og enkle, men interessante Dyreliv; men Hovedinteressen knytter sig til Scotts og hans brave Mænds heltemodige Kamp i uegennyttige Formaals Tjeneste mod de rasende Naturmagter, en Kamp, der kæmpes til de sidste Kræfter er udtømte.

»Scotts sidste Rejse« er en gribende Bog, som Forlaget har gjort det danske Publikum en Tjeneste ved at paatage sig Udgivelsen af.

Ole Olufsen.

Monografie e Rapporti Coloniale, udgivet af det italienske Koloniministerium i Rom 1914.

I 1914 er der udkommet 14 Hefter af disse officielle Publikationer, og deres Indhold er viet

Italiens nye Kolonier i Afrika, Tripolitanien eller Lybia, som Italienerne ynder at kalde dem. Der er en særlig Grund til at henlede Geograferes Opmærksomhed paa disse Publikationer, som, uagtet de ikke er udgivne med geografiske Formaal for Øje, dog indeholder meget af Værdi og Interesse for Geografien.

I de nyeste Tider kan man vel nok sige, at Tripolitanien har hørt til det mørkeste Afrika. Fra Naturens Haand er det meget ugæstmildt. Ørken og ørkenagtige Strækninger danner Hovedbestanddelen af Landet, ekstreme kontinental-klimatiske Forhold indbyder ikke til Besøg, og det tyrkiske Regimente, der vanskelig kunde sikre evropæiske Rejsendes Liv og Gods imellem fanatiske Muhammedanere (Senussierne), bevirkede, at Landet i Virkeligheden blev overmaade lidt kendt udover Kysten ved Syrterne. (Se Geogr. Tidsskrift 21. Bind S. 191.)

Siden Italienernes Erobring af Lybia er vi i geografisk Henseende kommet lidt videre i Kendskab til Landet, der forøvrigt ikke er nogen geografisk Enhed, kun en politisk. Det er dog hidtil kun i Henseende til Kystlandene, Tripolis og Cyrenaicas Eksplorering, vi har høstet Glæde af den italienske Okkupation, hvorimod det Indre vistnok endnu er stænget yderligere ude for evropæiske Blikke. Med Kystlandene beskæftiger da ogsaa disse 14 Hefter sig, og da den tidligere Literatur er meget sparsom, er de yderst velkomne. Indholdet af Hefterne beskæftiger sig med forskellige Emner: Kolonisering i Almindelighed, Landbrugs- og Nomadeprodukter, arkæologiske Fund, etnologiske Oversigter, Handel, Industri, Oplysningsarbejde, Klima, Sundhedstilstand og sanitære Forholdsregler etc.

En Mængde ganske gode Illustrationer og Kort bidrager yderligere til at give en god Oversigt over Kysten af den Del af Afrika, som vi i geografisk Henseende har saa liden Føling med. Hvad det Indre af Landet angaar, maa vi vel paa Grund af Evropakrigen vente en god Stund endnu og nøjes med den sparsomme Literatur, der findes.

Ole Olufsen.